

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۳۶

شماره چاپ:

۷۷۷

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۵/۲۴

نام دفتر:

مطالعات انرژی،

صنعت و معدن

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۳۱۰۹۸۷۷

تاریخ انتشار:

۱۳۸۸/۷/۵

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه جامع منابع طبیعی و آبخیزداری کشور»

«ماده (۲۲)»

پاراگراف اول ماده (۲۲)

انجام هرگونه عملیات اجرایی معادن اعم از اکتشاف، حفاری و بهره‌برداری از معادن طبقه اول، دوم، سوم، چهارم، معادن شن، ماسه، خاک و همچنین توسعه محدوده معادن موجود و تمدید پروانه آن واقع در عرصه‌های منابع طبیعی مستلزم رعایت ضوابط زیست‌محیطی و ارائه طرح و اخذ موافقت از سازمان می‌باشد.

اظهار نظر کارشناسی

با توجه به ماده (۲) قانون معادن مصوب سال ۱۳۷۷، مسئولیت اعمال حاکمیت دولت بر معادن کشور و صدور اجازه انجام فعالیت‌های معدنی و نظارت بر امور مزبور به عهده وزارت معادن و فلزات (صنایع و معادن) است. همچنین طبق ماده (۲۴) قانون معادن، صدور پروانه اکتشاف منوط به مجوز سازمان محیط زیست است که این اجازه برای امر معدنکاری از طرف سازمان محیط زیست داده می‌شود.

بنابراین اخذ اجازه مجزا برای کلیه اعمال معدنکاری (اعم از اکتشاف و بهره‌برداری) و اعمال حاکمیت بر معادن از طرف سازمان محیط زیست مغایر مواد (۲) و (۲۵) قانون معادن است.

همچنین تجدید پروانه اکتشاف با توجه به ماهیت کار معدن فقط در صورتی انجام می‌پذیرد که بهره‌برداری آغاز نشده باشد. بنابراین اجازه مجدد سازمان بر محدوده‌ای که تغییراتی در آن شکل نگرفته توجیهی نخواهد داشت. در مورد بهره‌برداری نیز با عنایت به ماده (۲۴) قانون معادن و بند «ب» ماده (۹) قانون رفع برخی موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی، مصوب سال ۱۳۸۷، اجازه سازمان محیط زیست لازم نبوده و آوردن بحث بهره‌برداری در این بخش مغایرت قانونی دارد.

پیشنهاد

۱. در مرحله نخست پیشنهاد می‌شود، با توجه به مغایرت‌های متعدد قانونی و عدم نیاز به قانون جدید در مورد روابط سازمان محیط زیست و وزارت صنایع و معادن در رابطه با بحث معادن، ماده (۲۲) به‌طور کلی حذف شود.

۲. در صورت عدم حذف ماده (۲۲) پیشنهاد می‌شود پاراگراف ۱ به‌صورت ذیل اصلاح گردد:

ماده (۲۲)

انجام هرگونه عملیات اجرایی معادن اعم از اکتشاف و بهره‌برداری واقع در عرصه‌های منابع طبیعی براساس قانون معادن و رعایت ضوابط زیست‌محیطی می‌باشد.

پاراگراف دوم ماده (۲۲)

دارندگان پروانه‌های اکتشاف و بهره‌برداری مکلف به جبران خسارت و بازسازی محدوده برداشت و پرداخت بهره مالکانه به مأخذ پنج درصد (۵٪) درآمد حاصل از فروش محصولات معدنی علاوه بر عوارض به حساب خزانه‌داری کل می‌باشند. در صورتی که استخراج ماده معدنی مستلزم قطع درختان و درختچه‌های واقع در محدوده طرح بهره‌برداری از معدن باشد، قطع آنها منوط به اخذ مجوز از سازمان می‌باشد. سازمان موظف است بر نحوه بهره‌برداری معادن نظارت‌های لازم را به عمل آورد.

اظهار نظر کارشناسی

طبق ماده (۲۵) قانون معادن مصوب ۱۳۷۷، محدوده‌های عملیات معدنی واقع در منابع طبیعی بجای بهره مالکانه و حق‌الارض مندرج در تبصره «۴» ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحیه‌های تصویب شده آن، به مأخذ سه درصد (۳٪) حقوق دولتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره‌های «۱» و «۲» آن جهت بازسازی مناطق عملیات معدنی علاوه بر حقوق دولتی توسط وزارت صنایع و معادن از بهره‌برداران دریافت و به حساب مربوطه واریز می‌شود. به عبارت دیگر اخذ مبلغ مذکور به منظور جبران خسارت و بازسازی محدوده برداشت و بهره مالکانه می‌باشد که ممکن است جهت بازسازی قطع درختان و درختچه‌های واقع در محدوده یا دیگر عملیات بازسازی باشد. از سویی دیگر طبق ماده (۲۹) قانون معادن نحوه اخذ حقوق دولتی با رعایت سود ترجیحی بهره‌بردار (در صورتی که سودی وجود داشته باشد) خواهد بود نه درآمد حاصل از فروش محصولات.

پیشنهاد

با توجه به مغایرت با ماده (۲۵) و (۲۹) قانون معادن پیشنهاد می‌شود:
کل این پاراگراف حذف شود.

تبصره «۱» ماده (۲۲)

اکتشاف و بهره‌برداری از معادن در جنگل‌های شمال کشور، نخیره‌گاه‌های جنگلی و مرتعی و همچنین مناطق و محدوده‌های بحرانی که توسط سازمان تعیین می‌گردد، ممنوع است. پیشنهاد بهره‌برداری از معادن استراتژیک واقع در این مناطق منوط به موافقت سازمان و تصویب هیئت وزیران می‌باشد.

اظهار نظر کارشناسی

با عنایت به موارد مطرح شده در مورد پاراگراف اول ماده (۲۲) و لزوم اخذ مجوز از سازمان حفاظت محیط زیست هنگام صدور پروانه اکتشاف، ذکر تبصره موضوعیت ندارد.

پیشنهاد

حذف تبصره به دلیل وجود قانون مربوط در قانون معادن.

تبصره «۲» ماده (۲۲)

صدور اجازه بهره‌برداری یا واگذاری بهره‌برداری از شن، ماسه و خاک رس بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار و مسیل‌ها و حریم قانونی سواحل دریاها و دریاچه‌ها منوط به کسب موافقت وزارت نیرو می‌باشد. بهره‌برداری از معادن واقع در مناطق چهارگانه محیط زیست منوط به کسب موافقت سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

اظهار نظر کارشناسی

با توجه به ماده (۲۴) قانون معادن صدور پروانه اکتشاف (که مقدم بر بهره‌برداری است) در مورد همه مواد معدنی منوط به اجازه سازمان است. از طرفی دیگر با توجه به ممنوعیت کاربرد شن و ماسه رودخانه‌ای در ساختمان، بهره‌برداری از شن و ماسه و خاک رس بستر و حریم رودخانه، انهار و مسیل‌ها و ... موضوعیت نخواهد داشت.

پیشنهاد

با توجه به وجود قانون در مورد این تبصره، پیشنهاد می‌شود تبصره مذکور حذف شود.

تبصره «۳» ماده (۲۲)

حاکمیت و نظارت بر عرصه محدوده‌های پروانه اکتشاف و بهره‌برداری و محدوده‌های مربوط به استخراج، انباشت و دفع مواد زاید واقع در مناطق طبیعی به عهده سازمان می‌باشد. ید بهره‌برداران معادن واقع در محدوده‌های فوق، ید امانی بوده و پس از خاتمه مدت مندرج در پروانه، عرصه مورد عمل و مستحقات به سازمان مسترد می‌گردد.

اظهار نظر کارشناسی

با عنایت به ماده (۲) قانون معادن که اعمال حاکمیت دولت بر معادن کشور را به عهده وزارت صنایع و معادن قرار داده و با عنایت به بند «ج» ماده (۹) قانون رفع برخی موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب ۱۳۸۷ (موضوع اصلاحیه ماده (۲۶) قانون مصوب ۱۳۷۷) که محدوده‌های مربوط به اکتشاف و استخراج ماده معدنی (که به ثبت رسیده‌اند) را در اختیار وزارت صنایع و معادن قرار داده است، اعمال حاکمیت و نظارت بر عرصه‌های محدوده‌های اکتشاف و بهره‌برداری به عهده وزارت صنایع و معادن خواهد بود. بنابراین درج این تبصره مغایر با مواد فوق است.

پیشنهاد

پیشنهاد می‌شود با توجه به مغایرت‌های قانونی مذکور، تبصره فوق حذف شود.

تبصره «۵» ماده (۲۲)

نحوه صدور مجوز بهره‌برداری از معادن، نظارت و حفاظت از منابع طبیعی در مقابله با تخریب ناشی از عملیات اجرایی و تعیین مصادیق معادن استراتژیک و میزان خسارات وارد شده و نحوه بازسازی، طبق آیین‌نامه‌ای با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن و سازمان حفاظت محیط زیست به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

اظهار نظر کارشناسی

با توجه به ماده (۲) قانون معادن، نحوه صدور پروانه بهره‌برداری به عهده وزارت صنایع و معادن است. از طرفی دیگر، مصادیق معادن استراتژیک با توجه به بُعد زمانی در مکان‌های مختلف در حال تغییر است. بنابراین تعیین یکسری از معادن به‌عنوان معادن استراتژیک در زمان‌های مختلف، مشکلات عدیده‌ای را به وجود خواهد آورد.

پیشنهاد

با توجه به مغایرت قانونی در بخش اول تبصره و عدم وجود استدلال منطقی در بخش تعیین مصادیق معادن استراتژیک، پیشنهاد می‌شود تبصره فوق حذف شود.